

# Telegraful

Organ național-bisericesc. Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna  
APARE SĂPTĂMÂNAL



2 ex. (Of.)

Asociațiunea pentru literatura română și  
cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu

**Abonamentul:**  
Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni  
150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. —  
Pentru America 8 Dolari

**Articole și corespondențe**  
se adresează Redacției Telegraful Român, Sibiu,  
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se  
refuză. — Articole republicate nu se înapoiază.

**Prețul inserțiilor**  
un șir pe 10 Lei pentru o dată, dacă se publică  
de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

**Abonamentele și inserțiile**  
se adresează Administrației ziarului Telegraful  
Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

## Preotul și rugăciunea

«Priveghiați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită.  
Căci duhul este osârduitor, dar trupul, neputincios».  
Matei XXVI, 41.

Iubite frate,

Te plângi des și pretutindeni de  
pedecile uriașe pe care le întâlnești  
la tot pasul în calea propoveduirii  
creștine. Conștiința cu durere că foarte  
adeseori ești neînțeleș și neascultat,  
că în special intelectualii parohiei  
tale sunt — în cazul cel mai bun —  
indiferenți față de creștinism, față  
de biserică, față de problema măn-  
tuirii și față de toate strădaniile  
tale; că sub influența și exemplul rău  
al acestor intelectuali au început și  
celelalte clase sociale din parohie să  
se înstrăineze de Dumnezeu și să  
abandoneze preocupările de ordin  
religios-moral. Odată ți-ai manifestat  
cu multă amărăciune în suflet nemul-  
țumirea chiar și față de reprezen-  
tanții diferitelor autorități locale, față  
de conducătorii instituțiilor publice,  
care ar trebui să-ți dea la tot pasul  
mână de ajutor, să-ți îmbie sprijin și  
colaborare nelimitată în opera pe care  
ești chemat s-o realizezi. Ba ceace e  
și mai dureros, ai trădat uneori anu-  
mitem nemulțumiri chiar și față de im-  
EDIATELE tale aurorități bisericești...

Cu vădită îndurerare și nu fără o  
oarecare descurajare, spuneai zilele tre-  
cute că îți vine să crezi că puterile întu-  
nerecului sunt mai numeroase și mai  
tari decât cele ale luminii și că până  
în sfârșit tot acestea, prin diabolicile  
lor meșteșuguri, vor fi biruitoare peste  
lumea copleșită de păcate. Afirmam,  
stăpânul de tristețe, că noi preoții  
n'avem din partea nimănui nici un fel  
de înțelegere, nici un fel de sprijin,  
nici un ajutor și nici o încurajare,  
care să ne susțină și să ne întărească  
pe drumul greu al misiunii...

Fiindcă apucasei cu totul pe ca-  
lea mărturisirii singere te-am lasat  
să-ți descuraci întreagă povara sufletu-  
lui, să-ți desvălui toate frământările  
lăuntrice și te-am ascultat cu răbdare,  
cu dragoste, cu interes și... — trebuie  
să spun — că și cu o sinceră com-  
pătimire.

Trecând dela una la alia, în du-  
rerea care te stăpâna și în nesoco-  
tința în care ai fost ajuns, ai început  
să aprobi atitudinea preotului Serafim,  
care dându-se cu «puterea» (priu ceea  
ce înțelegeai o anumită guvernare po-  
litică din anii trecuți) a ajuns să fie  
bogat, puternic și respectat, și dădeai  
dreptate părintelui Vasile, din parohia  
vecină, care o viață întreagă și-a vă-  
zut tot timpul de gospodărie și ne-  
gustorie, lăsând parohia pe plan mai  
secundar...

Drept răspuns la asemenea fră-  
mântări îți spun deocamdată numai  
atât: Tu ști, iubite frate, că aici nu-i  
vreme de judecată ci vreme de se-  
ceriș, vreme de muncă trudnică pen-  
tru câștigarea împărăției lui Dumne-  
zeu. Va sosi însă vremea când drep-  
tul Judecător «fără de veste va veni și  
ale fiștecărui fapte se vor descoperi»,

când se vor pune toate realizările no-  
astre în cumpăna dumnezeieștii drep-  
tăți și abia atunci se va vedea dacă  
tu și eu, dacă părintele Serafim și  
părintele Vasile și toți ceilalți preoți  
pe care i ai amintit și cei pe care nu  
i-ai pomenit, am lucrat bine sau rău,  
au făcut lucrul Domnului sau am fost  
în slujba lui Mamona și atunci, abia  
atunci, vom primi plata pe dreptate  
pentru faptele noastre. Abia în ziua a-  
ceia se va verifica în întregime vred-  
nicia și nevrednicia, înțelepciunea și  
nebulnia fiecăruia dintre noi...

Dar nu despre această plată și  
răsplată vreau să-ți scriu astăzi. Cea  
ce mă preocupă acuma este faptul că  
vreau să-ți arăt și chiar să te con-  
ving că n'ai dreptate să fi descurajat  
și mai ales n'ai dreptate când spui  
că noi preoții n'avem nici un ajutor,  
nici un sprijin, nici o povățuire și  
nici o mângăiere în drumul misiunii  
noastre. Nu, de o mie de ori spun  
că n'ai dreptate. Noi avem în slujba  
noastră preoțească cea mai înaltă în-  
țelegere și apreciere, avem cel mai  
mare și mai puternic sprijin din lume  
și avem cea mai sigură călăuză din  
toate câte există. Slujba preoției no-  
astre are înțelegerea și aprecierea Ce-  
rului, noi avem nelimitat ajutorul  
Domnului și Mântuitorului Iisus Hri-  
stos și avem povățuirea continuă a  
Duhului Sfânt. Căci nouă și nu al-  
tora ni s'a spus: «...Iată eu cu voi sunt  
în toate zilele până la sfârșitul veacului»  
(Matei 28, 20) «Și eu voi ruga pe  
Tatăl și alt Mângâietor vă va da, ca să  
rămână cu voi în veac, Duhul adevă-  
rului... Duhul Sfânt... acela vă va în-  
văța toate...» (Ioan XIV, 16, 17, 26).  
«Să nu vă îngrijiți de mai înainte ce  
veți grăi, ci ceace vi se va da în acel  
ceas, aceea să grăiți. Că nu voi sunteți  
cei ce veți grăi, ci Duhul Sfânt» (Marcu  
XIII, 11).

Iată deci, iubite frate, că nu sun-  
tem părăsiți precum ai spus, iată  
că noi avem alegerea, avem trimite-  
rea, avem însoțirea, avem povă-  
țuirea și tot ajutorul lui Dumnezeu  
în slujba preoției noastre și alt ajutor  
mai mare decât acesta sau cel puțin  
asemenea lui nimeni în lume nu ne  
poate da. Ai greșit deci când ai cău-  
tat înțelegere, apreciere sprijin și aju-  
tor dela oameni, pentru că «noi nu  
suntem din lume, nu suntem ai lumii»  
și lumea nu ne poate da — chiar  
dacă ar vrea — ajutorul și puterea  
necesare împlinirii misiunii noastre.  
Nu. Acest ajutor noi nu-l putem primi  
decât dela Dumnezeu, Părintele nostru,  
și-l primim ori de câte ori avem tre-  
buință de el și ori de câte ori îl cerem  
pe calea sfântă a rugăciunii.

Rugăciunea este deci, iubite frate,  
mijlocul sigur prin care noi primim  
întreg sprijinul, tot ajutorul și tot darul  
lui Dumnezeu, sprijin, ajutor și dar  
fără de care nu putem să ducem la  
bun sfârșit slujba preoției noastre.

Rugăciunea este comuniunea no-  
astră cu Dumnezeu, este înălțarea su-  
fletului și convorbirea intimă cu însuși  
Părintele nostru cel din ceruri.

Rugăciunea e scara cea mai si-  
gură pe care ne înălțăm spre lumea  
veșniciei, e aripa credinții, oglinda  
iubirii, sigilul virtuții, zăvorul păca-  
tului, sămânța nădejzii și chezașia  
preoției noastre.

Rugăciunea e mângăierea cea mai  
dulce în dureri și nenorociri, e hrana  
celor flămânzi, tăria celor slabi și în-  
dreptarea celor căzuți.

Rugăciunea e arma noastră cea  
mai puternică contra diavolului, căci  
«dacă duhul necurat vede un suflet  
încunurat de fortăreața rugăciunii, el  
tremură în fața puterii și forței pe  
care i-o dă și nu mai îndrăznește să  
se apropie, deoarece acest suflet ia  
mai multă energie din rugăciune de-  
cât corpul din alimente». (Sf. Ioan  
Gură de Aur, Omilia II, Despre ru-  
găciune).

Rugăciunea e comoara nesecată  
din care se îmbogățește mereu sufletu-  
lui, e izvorul celor mai înalte bunuri  
spirituale, izvorul sfințeniei și al ne-  
muririi.

Rugăciunea e puntea spirituală  
pe care trece sufletul peste prăpăstie  
iadului și se unește cu Dumnezeu.

Rugăciunea e cheia fermecată cu  
ajutorul căreia deschidem porțile ce-  
rului și facem să coboare asupra no-  
astră darurile lui Dumnezeu.

Rugăciunea e realitatea cea mai  
indispensabilă oricărei mântuiri, este  
începutul și sfârșitul mântuirii su-  
fletului.

Sfinții părinți au spus că rugă-  
ciunea este pentru viața sufletului  
ceace este aerul pentru respirația  
noastră, ceace este apa pentru plante,  
ceace este hrana pentru viața trupului.

Dacă nu avem aer și nu respi-  
răm ne sufocăm.

Dacă nu ne rugăm se sufoacă  
sufletul și ne pierdem mântuirea.

Dacă plantele nu au apă și ume-  
zeală se ofilesc, se usucă, mor și se  
aruncă în foc.

Dacă sufletul e lipsit de rugă-  
ciune se ofilește, se usucă și se a-  
runcă în focul gheenei.

Dacă viața pământească nu este  
întreținută neconținut cu «pâinea cea  
de toate zilele» flacăra ei se stinge  
și trupul nostru moare.

Dacă viața sufletului nu e zilnic  
alimentată cu pâinea cea caldă a ru-  
găciunii întunerecul pierzării cople-  
șește această viață și stinge toată  
lumina ei cerească.

Prin rugăciune se șterg păcatele,  
prin rugăciune se alungă ispitele, prin  
rugăciune se biruiesc vrăjmașii vă-  
zuți și nevăzuți, prin rugăciune ne  
transfigurăm, prin rugăciune primim  
puteri de sus, «care dau proșteime  
gândurilor, originalitate, inițiativă și  
multă frumusețe vieții noastre reli-  
gioase».

Puterea rugăciunii e fără de mar-  
gini, căci prin rugăciune Moisi a  
despărțit Marea Roșie în două, prin

rugăciune a deschis pântecul pământu-  
lui, prin rugăciune a coborât mană  
din cer, prin rugăciune a scos apă  
din piatră, prin rugăciune proorocul  
Ilie a închis și a deschis porțile ce-  
rului pentru secetă și ploaie, prin ru-  
găciune a coborât foc din cer, prin  
rugăciune sfinții au făcut din deșertu-  
rile rasăritului adevărate raiuri de  
desfătare sufletească, prin rugăciune  
oameni asemenea nouă au ajuns preoți  
și păstori de suflete atât de puternici  
și atât de nebiruiți încât în fața în-  
drăsnelii și a hotărârii lor s'au cutre-  
murat împărații, sau plecat multimile  
și s'au îndepărtat cuprinse de spaimă  
puterile întunerecului. Prin rugăciune  
sau săvârșit toate minunile din lume

Cerul și pământul, văzduhul și  
apele, raiul și iadul, lumina și întu-  
nerecul și toate stihilele lumii au stat  
și stau continuu sub semnul, sub pu-  
terea și sub slujirea rugăciunii...

Des oameni păcătoși, patriarhii,  
prorocii, mucenicii, sfinții și preoții  
cei renumiți n'au fost singurele ființe  
care numai prin puterea rugăciunii au  
ajuns să-și desăvârșească viața și să-și  
îndeplinească misiunea. Insuși Fiul lui  
Dumnezeu, însuși Domnul și Mântui-  
torul Iisus Hristos a întrebuintat con-  
tinuu rugăciunea ca pe un mijloc de  
supremă întărire pentru îndeplinirea  
misiunii Sale în lume.

Înainte de a începe vestirea evan-  
gheliei, Mântuitorul s'a retras în pu-  
stie unde a petrecut patruzeci de zile  
în post și rugăciune (Matei IV, 1—11;  
Marcu I, 12—13; Luca IV, 1—12).  
În timpul propoveduirii s'a rugat tot-  
deauna cu multă stăruință înainte de  
a îndeplini acte mai importante ca  
de ex.: alegerea celor doisprezece  
apostoli (Luca VI, 12—13); vinde-  
carea bolnavilor (Marcu I, 35—39);  
săturarea celor săraci (Matei XIV, 23  
și Marcu VI, 46 etc.). S'a rugat dea-  
semenea în grădina Ghetsemani (Ma-  
tei XXVI, 39—42), s'a rugat înainte  
de moarte pentru Sine, pentru apo-  
stoli, pentru lume (Ioan XVII), etc.

Deci dacă Mântuitorul, care a  
fost fără de păcat, care a fost Dum-  
nezeu și om adevărat a simțit la tot  
pasul pământestei Sale viețuiri nevoea  
de a se ruga stăruitor și neîncetat  
pentru Sine și pentru lume, cu atât  
mai mult avem nevoie de întărire prin  
rugăciune noi cei păcătoși, noi cei  
slabi, noi care suntem datori să pur-  
tăm preoția pe care o împlinea atunci  
Mântuitorul. Și prin rugăciune caldă,  
stăruitoare, sinceră și continuă ajun-  
gem să primim dela Părintele nostru  
cel din ceruri tot ajutorul și tot darul  
necesar îndeplinirii slujbei preoțești.

Vei înțelege deci, iubite frate, că  
numai preotul acela care nu se roagă,  
care n'a experimentat niciodată în  
viața lui valoarea și puterea extraor-  
dinară a rugăciunii, care nu s'a înăl-  
țat niciodată pe minunatele ei aripi  
în lumea adevărului și a dreptății,  
care în durerileși neputințele lui n'a  
gustat nici când mângăicrile și n'a  
primit plinirile sfinte ale rugăciunii  
se poate plange că e neînțeleș, neap-  
reciat și neajutat de nimeni în lume  
și că nu-și poate îndeplini misiunea  
pe care o are...

Dealtfel, preoție fără de rugăciune continuă nici nu se poate concepe, pentru că acolo unde nu este rugăciune nu este viață religioasă și un preot fără viață religioasă e asemenea unei viori fără strune, aseme-

nea unui pom fără roade, asemenea unui nor fără ploaie.

Priveghează și te roagă, iubite frate, și vei scăpa de toate ispitele!

Al tău binevoitor frate:  
Pr. TEOFIL

## Biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului

La Brașov, în editura și cu cheltuielile „Astrei” a apărut, recent, un impunător volum despre biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului. Autorul lucrării este profesorul Candid C. Mușlea de la liceul Andrei Șaguna.

Dealtfel, dsa nu este la cea dintâi lucrare de acest fel.

Până acum a publicat o serie de studii despre protopopii de altădată ai Brașovului ca: Eustatie Grid, Gheorghe Haines, Bratu Baiul și fiul său Nicolae; protopopul Bartolomeu Balulescu și dinastia de preoți și protopopi Radu Tempea, aceasta din urmă premiată de Academia Română.

Cea din urmă lucrare a păr. Mușlea, despre trecutul bisericii Sf. Nicolae, întrece cu mult pe celelalte și îl așază drept cel mai de seamă istoric al ei. Primul volum, cuprinzând istoricul bisericii dela 1292—1742, este deadreptul impresionant prin expunerea critică și documentată, prin mulțimea documentelor inedite, aflate de Sf. Sa fie în Arhiva bisericii, fie în Arhiva istorică a Municipiului Brașov.

Tot ceea ce s'a scris până acum despre biserica Sf. Nicolae — și s'a scris mult, disparat și uneori contradictoriu, — începând cu cronica popii Vasilie din veacul al XVII (1632), cu cea a lui Radu Tempea II, din veacul al XVIII și până la multe notițe din ziare, reviste și cărți, împreună cu date și însemnări de pe cărți, icoane, registre, odăjdii, cu un cuvânt tot ceea ce ochiul stăruitorului cercetător a întâlnit, a fost adunat, utilizat critic și imparțial și rânduit într-o expunere limpede și atrăgătoare, ceea ce dă cărții valoarea unei adevărate istorii ce a sfântului lăcaș.

După o scurtă și cronicărească introducere, în care autorul însuși pe toți cei ce s'au nevoit a scrie despre biserica din Scheii Brașovului, tratează în primul capitol despre originea șcheienilor, ocupațiile, viața și portul lor.

Capitolul este deosebit de interesant, prin aceea că expune, întemeiat pe multe izvoare, adevărata origine a șcheienilor, problemă care a fost tratată de multe ori tendențios și răspândită într-o formă înjositoare pentru acest popor. Șcheienii nu sunt o ramură a Bulgarilor, cum li-au so-

citit străinii. Toate dovezile istorice, (cum s'a îngăduit Bulgarilor să vie până la Brașov tocmai în timpul stăpânirii lui Mircea cel Mare?, cum de Neagoe Basarab și ceilalți domnitori au avut atâtea griji ocrătitoare pentru niște emigrați bulgari?) etnografice, lingvistice și folclorice arată că Șcheienii, chiar dacă au venit din Sudul Dunării, și nici toți de acolo, sunt mai mult o ramură asemănătoare cu Megleno-românii sau cu Aromânii, veniți aici din cauza iminenței năvălirii a Turcilor în Balcani și atrași de începuturile unui comerț pe care Transilvania îl făcea cu Sudul Dunării. Data venirii lor aici, e mai veche decât anul 1392 după cum reiese din documente (pg. 46). La anul 1252 sunt pomeniți ca având o cruce de lemn, coperită cu șindrilă, poate chiar și o formă de altar, lângă care se făceau rugăciunile. Aici este începutul bisericii. Pe la anul 1403 au ridicat o biserică de lemn. Șirul preoților amintiți în documente începe cu popa Costea 1474 77, al cărui mormânt s'a găsit înăuntrul bisericii în anul 1942, odată cu săpăturile de renovare în care se află și acum. Locul bisericii de lemn e însemnat printr'un paraclis în curtea bisericii. La anul 1495 s'au hotărât să facă o biserică din piatră. Cele dintâi daniel sunt dela Vlad Călugărul, refugiat în Brașov, deși pomelnicile amintesc ca prim ctitor pe Neagoe Basarab (1512-1521) pe vremea căruia s'a terminat. Mărimea ei era de 8 m. lungime și de 7 m. lățime. Biserița de lemn a rămas alături de cea de piatră cam 200 de ani după aceea.

Rolul bisericii creștine covârșitor prin ridicarea alături de ea a unei școale la sfârșitul veacului al XV (1494) cea dintâi Școală românească din Transilvania, cu mult mai înaltea celor dela Blaj. La 1597 această școală e zidită din piatră.

În veacul al XVI biserica Sf. Nicolae, prin slujitorii ei, are un rol însemnat în frământata epocă a reformei.

Clădirea bisericii primește două mari renovări și mărituri: una prin dania lui Petru Cercel, alta prin dania lui Aron Vodă.

Din punct de vedere cultural această biserică întreține în Brașov o mare mișcare literară și o atmosferă spirituală

umanistă. „Preoții din Brașov, cum spune unul dintre cercetători, sunt primii cărturari, care au așezat temelile limbii noastre literare de astăzi. Coresi este continuatorul și desăvârșitorul operei începută de ei”. Preoții Toma, Dobre, și Diaconul Oprea traduc cărți în românește, cunoșteau mai multe limbi și erau interpreții și diplomații orașului în legăturile cu Țările Române și Orient.

Un rol covârșitor îndeplinește bis. Sf. Nicolae în păstrarea unității sufletesti a neamului și în apărarea credinței strămoșești. În jurul acestei biserici, mai mult ca în jurul oricărei dintre bis. ardeleni s'au întâlnit frații de pe cele două versante ale Carpaților, au stat împreună și s'au așezat. În strana ei de onoare au șezut cei mai mulți domnitori învingători ori pribegi, dar totdeauna cu mână largă pentru înfrumusețarea sfântului lăcaș. Aproape că nu e domnitor care să nu fi dăruit ceva pentru împodobirea ei și nu e deceniu în care să nu se vorbească despre legăturile ei cu Principatele Române.

A înscris multe momente însemnate din viața neamului această biserică. Mai multe ca oricare alta. Preoții ei au avut un rol covârșitor național, cultural și duhovnicesc.

Dar, ceea ce face pe cercetător obiectiv, este faptul că vede nu numai partea bună a unui trecut, ci urmărește cu imparțialitate și scăderile lui. Și la biserica Sf. Nicolae s'a cuibărit din când în când un fel de viață de gâlceavă, ură și dușmănie între slujitorii altarului, care ajunseseră să fie într'un rând chiar șase. Oameni ambițioși, plini de mândrie și lacomi de întâietate au înscris epoci de zarvă și ațătare între credincioși.

A contribuit la acest fel de viață cu totul opus celui mareț pe care l-au dus cei mai mulți dintre slujitorii acestei biserici, nu numai poftele unora ci și neliniștile și amestecul stăpânitorilor Sași și mai târziu Unguri, cărora le plăcea ca acești conducători să le fie plecați în toate. Ceea ce nu s'a prea întâmplat. Conștiința românească a multora dintre preoții bisericii Sf. Nicolae, între cari amintim pe Radu Tempea II, al doilea cronicar al bisericii, e un capitol de mândrie și dârzenie a preoțimii în fața dușmanilor neamului, vrednic de urmat. Autorul urmărește pas cu pas, an de an, trecutul bisericii și dă la iveală tot ce a aflat despre fiecare preot, ori de au fost bune, ori de au fost rele.

Se pare că cel mai mare capitol pe care îl înscris în istoria bisericii Sf. Nicolae, aparține veacului al XVIII, cel mai frământat și dureros veac din istoria bisericii transilvănene.

În această vreme slujitorii și credincioșii brașoveni în steagul ortodoxiei neaplecat. Ei luptă pentru apărarea credinței strămoșești, ei protestează împotriva actului unirii, strigă indignați la instalarea lui Atanasie, aparțin de Mitropolia Ungro-valahiei și mai apoi de Episcopul Râmnicului, nu primesc și nu îngăduie episcopilor uniți să servească în biserica lor. La toate îndemnul și amenințările de a trece la unație ei răspund: „Noi, părinte, popostași morți, iar vii nu vom fi. Altă lege, altă învățătură nu primim, nici ca aceștia îndereptăriți pohtim să vedem... că, cum zicem, gata sântem sângele să ni se verse, decât legea părinților noștri să pierdem”. (pg. 141).

Clădirea bisericii se mărește și înfrumusețează. Unele documente vorbesc despre o pictură interioară a ei, de urma căreia nu s'a dat, decât la intrare. Neînfricatul și cărturarul protopop Radu Tempea îl zidește în 1733-1734 paraclisul cu hramul Bunel-Vestiri (cel mai vechiu) în partea din spre Nord. În 1750-1752 s'a zidit paraclisul cel nou, spre miazăzi cu hramul Înălțarea Domnului, protopop fiind Eustatie Grid.

Tot pe atunci s'a zidit și turnul cel mare din fața bisericii, cu daruri aduse din Rusia, formând la intrare un mănunchiu de 5 turnuri svelte, cari dau bisericii o arhitectonică proprie și care dau o unitate mulțimilor de stiluri ce s'au îmbinat la zidirea ei.

Ne-am așteptat ca autorul istoriei bisericii Sf. Nicolae să-și termine aici expunerea primului volum. Dar nu! La miștoasă cercetare a documentelor privind trecutul bisericii, autorul a adăos alta mai migăloasă și mai nevoioasă, al cărui rod îl cuprind cele mai bine de o sută de pagini (250-364) despre tezaurul Bisericii. Ne sunt prezentate aici manuscrise și cărți vechi din Arhiva bisericii, (din care aflăm cu regret, tot din cartea păr. C. Mușlea, că lipsesc „Evangelierul” lui Coresi din 1562 și Biblia dela București din 1688), la fiecare dintre ele cu lămuririle necesare și cu însemnările ce s'au găsit pe ele; odoare, cum sunt: cruci, cădelnițe, engolploane, vase, vestimente frumoase și de preț, cum nu va mai fi având altă biserică. Un capitol este dedicat averii imobiliare, în pământ și case pe care le-a avut Sf. lăcaș. Despre cimitirul bisericii, uși, porți și porțițe, hrsoave, pomelnice sunt tot atâtea date de amănunțime pe care autorul ca un atent cercetător nu le-a trecut cu vederea, ci le prezintă dintr'un trecut necunoscut și uitat. Volumul se încheie cu păreri străinilor asupra bisericii, între cari înțelege nu numai pe cercetătorii de alt neam, ci și pe cei români în afară de

## FOIȘOARA

### Contribuții la restaurarea Mitropoliei Transilvane

de  
I. MATEIU

Prorectorul Academiei Comerciale din Cluj—Brașov

II

Oricât de covârșitoare era importanța acestui eveniment istoric, el nu mulțumise pe deplin nici pe Șaguna și nici pe poporul românesc. „M'am făcut mut — scria el secretarului său N. Popea — de când am înțeles încuviințarea Mitropoliei noastre, care ar fi trebuit să-mi deslege limba, ca și lui Zaharia născându-i-se Ioan”. De o parte, pentru că vedea greutățile ce mai trebuiesc învinse până la asigurarea deplină a existenței noului Mitropolii, de alta fiindcă Bucovina n'a fost încorporată ca sufragana a acestei creațiuni mitropolitane. Frunțași bucovineni trimițând lui Șaguna o entustiantă adresă de felicitare adăogă mahniri: „Bucuria noastră ar fi fost deplină, fără durere de inimă, dacă am fi văzut figurând în actul denumirii Exzellenței Tale de Mitropolit și Biserica noastră din Bucovina. Atunci numai am fi fost liniștiți deplin despre viitorul ferice și al Bisericii noastre de aici”.

Șaguna nu considera Mitropolia ca fapt sigur decât dacă se mai împlineau o serie de condiții esențiale: publicarea unei diplome despre înființarea Mitropoliei, a doua

despre numirea lui ca Mitropolit, apoi ocuparea celor două episcopii sufragane de Arad și Caransebeș și instalarea sa solemnă ca Mitropolit. După care aveau să urmeze desbateri spinoase la Carloviț pentru separarea efectivă de ierarhia sârbească. În fine era necesară convocarea unui Congres bisericesc, care să elaboreze Statutul de organizare a întregii Mitropolii. Șaguna se ocupă de toate aceste chestiuni în primele luni ale anului 1865, folosindu-se de concursul neprețuit al încercatului său prieten Iosif Rannicher, consilier al guvernului din Budapesta. Ca om al acțiunilor repezi Șaguna socotea că la Carloviț și la Viena va obține rezultatele dorite până către Sfintele Paști, când înapoiat la Sibiu, să poată termina cu bine de Rusalii lucrările menționate mai sus. Prevederile i s'au îndeplinit aproape exact, cu excepția unui singur punct care i-a cerut încă trei ani de sforțări neașteptate. Era în-cuviințarea Congresului pentru votarea Constituției bisericești.

Șaguna, urmând concepția sa canonică și practica celor 3 soboare eparhiale din 1850, 1860 și 1864, înțelegerea și de astădată să convoace o adunare bisericească, alcătuită din clerici și mireni, proiectând pentru cei dintâi 30 membrii, iar pentru cei din urmă 60 membri, recrutați prin alegere în tot cuprinsul Mitropoliei. Ca loc de întrunire propunea comuna Rășinari, cu motivarea că acolo este o biserică spațioasă și deputații ar primi locuință gratuită, ceea ce nu putea fi cazul în Sibiu.

Constituția sau regulamentul organic — cum îi spunea

<sup>1</sup> Vezi Pușcariu, *Mitropolia*, p. 495. [documentele].

<sup>2</sup> Vezi corespondența dintre ei la Pușcariu, *Mitropolia*, p. 487 și următoarele.

<sup>3</sup> Cf. Pușcariu, *Mitropolia*, p. 495 (documentele). În petiția din 1862 către Împărat se propuneau 40 clerici și 60 mireni, probabil pentru că acel Congres bisericesc urma să cuprindă și reprezentanții Bucovinei. (Idem, *ibidem*, p. 204 documentele).

Șaguna — ar cuprinde reguli luate din viața bisericească, după cari preoții și mireni, încadrați în disciplina bisericii, își pot împlini datoriile și exercita drepturile lor. Mitropolitul anunță pe Rannicher că are un elaborat, care va servi ca proiect pentru desbaterile Congresului bisericesc. Fără îndoială, că elaboratul nu poate fi altul decât *Proiectul de regulament* prezentat sinodului eparhial din 1864, care l-a votat cu o serie de modificări, înlăturând și textele privitoare la *Mitropolie*, ca unele ce trebuiau rezervate viitorului Congres bisericesc. Sinodul hotărîse ca *Regulamentul* adoptat să fie înaintat *Împăratului* spre sancționare. Vom vedea îndată că înaintarea s'a făcut, dar sancționarea n'a urmat.

Cerând lui Rannicher, în mod confidențial, să redacteze o reprezentajie către guvern pentru a se îngădui convocarea unui Congres bisericesc, Șaguna îl trimite, printr-o altă scrisoare, și Proiectul său de regulament privitor la organizarea Bisericii, rugându-l să-l cerceteze cuprinsul și să-l traducă în limba germană. Aceasta de sigur cu scopul de a-l putea atașa la reprezentajia ce urma să fie înaintată cancelariei aulice. El menționează că partea ultimă din Proiect, care privește dreptul și suprema inspecțiune a Coroanei, încă n'a redactat-o și tocmai de aceea îl roagă pe Rannicher să-i schițeze părerea lui în această materie.

<sup>1</sup> Cf. Pușcariu, *Mitropolia*, p. 493 (documentele).

<sup>2</sup> Vezi *Actele Sinodului din 1864*, p. 80 și urm. unde se găsește atât Proiectul lui Șaguna, cât și Regulamentul votat.

<sup>3</sup> Este de remarcat că Șaguna, chiar și după votarea Regulamentului de către Sinodul din 1864 prefera Proiectul său original, ca o probă că nu consimțea la schimbările introduse de Sinod, dar și pentru că proiectul lui prevedea și organizarea *Mitropoliei*, a cărei restaurare o urmărea cu atâta înfrigurare. În toate cererile și actele sale viitoare, Șaguna nu va prezenta Regulamentul votat, ci Proiectul său personal [vezi d. p. Proiectul înfățișat Congresului constituant din 1868, în *Protocolul congresual Sibiu 1868*, p. 122 și urm.].

<sup>4</sup> Scrisoarea aceasta, fără dată, s'a publicat de Tschurl Max, în studiul: *Biserica regnicolă evanghelică și unității zece ani* (din „Monografia Transilvaniei și Bănătuții” apărută în 1929). De acolo și la M. Popescu, *Documente inedite privitoare la istoria Transilvaniei între 1848—1859*, București 1929, p. 312.

<sup>1</sup> Scrisoarea la Popea, *Arh. și Mitrop. A. Șaguna*, p. 144.

<sup>2</sup> Cf. N. Popea: *Vechea Mitropolie*, p. 300.

brașoveni, cari au scris despre această ctitorie voivodală. În anexă sunt date 16 documente, cele mai multe nepublicate, ori unele publicate până acum cu numeroase greșeli. În plus, volumul prezintă 92 ilustrațiuni din trecutul și tezaurul Bisericii.

În sfârșit, „muma bisericilor din Țara Bârsei”, cum o numea în 1724 Fiorea Băran, cel mai de seamă monument al Brașovului, ctitoria unei lungi serii de domnitori, centrul de viață și credință al Românilor din Sud-Estul Ardealului, farul lu-

minos al culturii transilvănene timp de mai multe veacuri, cetatea neînfricată a ortodoxiei ardelenice, cu bul de rezistență și mândrie națională, se vede azi, în zilele renovării ei, la îndemnul repetat ale I. P. St. Mitropolit Nicolae, îndreptățită prin desvelirea mărețului ei trecut într-o valoroasă și impunătoare lucrare, pe care un slujitor al ei, descifrând porunca cronicarilor vechi, și-a luat greaua dar nobila sarcină să ni o dea la lumină.

Preot Vasile Coman

## BIRUITORUL MORȚII

— Predică de război II\* —

În decursul acestui cumplit război ne-am obișnuit cu ascultarea la Radio a comunicatelor de pe câmpul de luptă. Ascultăm și azi știri despre ciocnirea dintre armatele adversarilor, despre luptele de blindate, luptele aeriene, despre curcuberea de finuturi și orașe. Auzirea acestor comunicate nu ne lasă nepăsători, luptele înverșunate cari se desfășoară pe linia frontului ne interesează pe toți în gradul cel mai înalt. Pe deoparte pentru că acolo pe front se află părinți, frați și copii de-ai noștri; pe de altă parte pentru că de felul cum se vor desfășura luptele, atârnă viitorul nostru. Biruim noi, ne vom bucura întru nădejde fericită; fi-vom biruiți, perspectiva ce ne va aștepta ne întunecă cugetele, pentru că vedem năruindu-se totul: visuri visate de moși și părinți, granițe sfărmate, avânturi înfrânte și peste tot desnădejde și moarte.

Tocmai din această pricină evenimentele de pe front ocupă un loc însemnat în existența noastră și fără auzirea lor parcă n'am putea fi. Așteptăm comunicatele bune pentru că putem avea liniște și o leacă de tihnă fără de care viața ne-ar fi grea.

Ne documentăm cu evenimente proaspăt petrecute. În fața ofensivei de vară a bolșevicilor, în care aruncând forțe imense de oameni și material, ei au realizat înaintări de zeci și sute de klm, trupele germano-române au trebuit să se retragă mereu pentru a nu cădea pradă gratuită în mâna inamicului, căutând prin tactica elastică să pricinuiască cât mai multe pierderi sovieticilor. Astfel a fost evacuat, Orel, Kursk, Harkov, Poltava, Șmolensk, Stalino, Izium, Pavlograd. De câteori cădea câte un oraș,

ni-să strângea inima, ne obișnuisem ca frontul să fie departe de noi și-l vedem venind mereu spre noi, acest lucru ne pune pe gânduri. În sfârșit înaintarea bolșevică ajunge la Nipru, fluviul majestuos al Ucrainei. Luptele se dau acum pe Nipru; se dau de câteva săptămâni; dar bolșevicii nu mai înaintează. Ce ușurare pentru noi că ofensiva roșie a fost oprită.

Unii din ascultători se vor întreba: Cum ce fel de predică ne ține părintele comentând fapte de pe front? Tocmai la această întrebare vreau să răspund. Aflându-ne în război, nu putem, chiar predicând, să nu fim socoteală de această mare realitate. Și-apoi în evanghelia Duminicii de astăzi tot despre război este vorba. Da, Evanghelia rânduită azi de Biserică pentru povățuirea pe calea mântuirii a fiilor săi duhovnicești, este un comunicat de război, pe care vi-l voi vesti dela acest amvon:

«Iar ziua următoare, s'a dus într-un târg numit Nain și cu el împreună mergeau mulți ucenici de ai lui și mult norod. Iar când s'a apropiat de porțile târgului, iată scotea un mort, singuruc fecior al mamei sale, și ea era văduvă, iar popor din târg era cu ea destul. Și văzând-o pe ea Domnul i s'a făcut milă de ea și i-a zis: Nu mai plânge! Atunci, apropiindu-se, s'a atins de raclă, iar el a rostit: Tânrule, ție zic, scoală-te. Iar cel ce fusese mort s'a sculat în sus și a început să vorbească și Isus la dat mamei sale. Și frica i-a cuprins pe toți și premăreau pe Dumnezeu zicând că: Proroc mare s'a ridicat între noi, și că: Dumnezeu a cercetat nordul său».

Ce desprindem din acest comunicat de război ceresc? Ce s'a petrecut la porțile cetății Nain din Galilea? Avem

vreo legătură cu întâmplarea din acest comunicat? Pentru viața și viitorul nostru, pentru tihna și liniștea noastră are vreo însemnătate lupta dată acolo în țara sfântă?

Pentru că a fost o luptă, cu toate că nu ni se spune despre zângănit de arme, despre avioane și tancuri, a fost totuși o luptă covârșitoare: Isus, prințul vieții, a întâmpinat moartea, dușmana necruțătoare a ființei, a tinereții și a fericirii.

Iată de ce se tratează aici: de viață și de moarte, de războiul cel mai total care a existat vreodată, de lupta cea mai cumplită de sub soare.

Dacă pe frontul bolșevic de azi se va decide viitorul nostru bun sau trist pentru zeci de ani de zile, în fața porților cetății Nain la întâmpinarea lui Hristos cu moartea acum aproape două mii de ani, s'a decis viitorul lumii întregi și al nostru al fiecăruia, nu pentru zeci sau sute de ani, ci pentru mii, pentru eternitate.

Isus Hristos, lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, ni se descopere în fața cetății Nain ca stăpân al vieții și al morții. Ni se arată puternic, Domn nebiruit, în fața căruia nu poate rezista nimic, El înfrânge totul. Fie ziduri de cetate, fie armate fără de număr, fie arme moderne, fie tancuri, fie gaze, Isus biruie totul, pentru că toate aceste arme pot să ocrotească viața sau să pricinuiască moarte. Or Isus a biruit moartea; El n'are nevoie să ocrotească viața, când din neființă creează viață și putere, ceea ce omul nu poate împlini, cu toată cultura lui, cu toată civilizația și știința modernă, omul poate numai să ucidă, viața și învierea rămân opera lui Dumnezeu în Isus Hristos Domnul nostru. Puterea aceasta de-a dăruia viață și-a dovedit-o Isus și acolo în fața cetății Nain, precum ne arată Evanghelia de astăzi.

În vreme de pace m'aș fi oprit și-aș fi arătat verset ca verset frumusețile acestui text evanghelic, analizând cele petrecute și stăruind asupra gingășiei cu care Isus a știut să tămăduiască rana adâncă din sufletul unei mame văduve care-și perduse pe singurul ei copil; «Și văzându-o i s'a făcut milă de ea și i-a zis: Nu plânge?» Câte mii de mame nu sunt astăzi cu feciorii lor înmormâtați departe în pământ strein, iar ele cu inima străpunsă de durere așteaptă cuvântul de mângâiere: Nu plânge!

Dar între împrejurările de azi e nevoie să mărturisim pentru toată lumea că acolo la porțile cetății Nain s'a dat mângâiere de nădejde pentru tot sufletul întristat și necăjit. Prin biruința Mântuitorului asupra morții, biruință care s'a repetat la învierea lui Lazăr și s'a definitivat, permanentizat și eternizat pe culmea Golgotei, se șterge toată lacrima dela toată fața.

Ne rămâne un singur lucru, ca noi să credem în puterea dumnezeiască a Domnului Isus Hristos, să credem cu neclintire în viața adusă de El, în învierea pe care a operat-o El!

Dar păcatul cel mare al veacului nostru aici zace: foarte mulți nu cred! Mulți au credință de suprafață numai și prea puțini sunt cutremurați de această credință.

Da. Avem o temere față de puterea ceriului; mărturisim cu buzele trebuința unei credințe în înviere, dar viața noastră mărturișește, împotriva învierii! Practic noi nu credem în înviere, concepția noastră de viață este alta și înfrea noastră existență este construită pe calapodul necredinței.

Ce ne împiedecă dela credința în înviere! Viața noastră trăită în fărâdelege și păcat! Ne complacem în existența de aici, ne mulțumim cu paradisul pământesc și am dori să nu se mai sfârșească, tocmai din această pricină, nu putem crede în înviere. N'avem ce face cu Hristos! Minunile lui ni se par niște basme pentru mintea copiilor. Dar a sosit premea să ne deșteptăm din acest somn al necredinței. Iar dacă nu ne vom întoarce noi de bună voie, va afla Dumnezeu mijlocul cel mai potrivit pentru a ne chema la realitate.

Necredința noastră nu va putea împiedeca pe Dumnezeu în lucrarea Sa. El, Soarele dreptății, Stăpânul vieții și al morții va străluci înainte peste veacuri spre mângâierea celor credincioși și spre rușinarea vșnică a celor îndoielnici.

A Lui să fie mărirea acum și pururea.

Preot Gh. Secaș

Sat model. Duminică, în 17 I. c s'a inaugurat satul model Antonești din județul Argeș, în prezența dnei Maria Mareșal Antonescu, a dlui prof. Mihai Antonescu și a altor distinse persoane. Dl prof. și vicepreședintele al consiliului de miniștri a arătat, în cuvântarea, rostită la această inaugurare, activitatea desfășurată de guvern, pentru a sprijini și a moderniza fiecare colț de țară, pe lângă toate greutățile zilelor de astăzi.

\* Rostită în catedrala din Sibiu, Duminică 10 Octombrie 1943.

Este mai mult decât probabil, că Rannicher s'a executat, iar Șaguna la rândul său va fi înaintat guvernului reprezentanța în chestiune. Rezolvirea însă avea să întârzie dintr'un motiv puternic de politică internă a Monarhiei: nevoia urgentă ce-o simțea Viena imperială, sub presiunea evenimentelor externe, de a ajunge la o conciliere cu Ungurii. Șaguna a și fost chemat în vara anului 1865 la Împărat, spre a fi pus în cunoștință de schimbările radicale la care va proceda, anume schimbarea regimului, desființarea constituției imperiale din 1860, dizolvarea dietei transilvane din Sibiu, convocarea dietei noi la Cluj și primirea constituției maghiare din 1848<sup>1</sup>. Ce-i drept, Monarhul îl asigurase pe Șaguna de protecția împărătească față de națiunea română, chiar și sub noua normă politică<sup>2</sup>, totuși marele Ierarh se simți obligat să destăinuiească, cu o lună mai târziu, la adunarea generală a „Astrei” ținută în Alba-Iulia, că din cuvintele Împăratului el a înțeles un lucru grav și anume că „dacă Ungurii vor face concesii, atunci și dânsilor li se vor face, adecă noi („Românii vom fi sacrificați fără milă”<sup>3</sup>). De aceea îi și răspundea în Septembrie 1865 Mitropolitului Șuluțiu, care propunea o adunare națională, că în împrejurările actuale interne și externe, el nu vede „decât un haos acoperit cu un văl întunecos și fatal”, și prin urmare nu găsește oportunități convocarea unei asemenea adunări<sup>4</sup>.

<sup>1</sup> Cf. *Memoriile Mitropolitului A. Șaguna*, Sibiu, 1923, p. 97 A. Șaguna, *Scrisori apologetice*, Sibiu, 1867, p. 29.

<sup>2</sup> Șaguna, *Scrisori apologetice*, p. 30. (M. Sa apostolică s'au îndurat preagrațios a mă chema la Viena spre a auzi însuși cuvântul, însăși voia M. Sale și a mă asigura din nou de grația împărătească pentru națiunea noastră română, chiar și sub noua formă politică ce a trebuit să ia treburile de regim”) Vezi și I. cav. de Pușcariu, *Notițe despre întâmplările contemporane*, Sibiu, 1913, p. 85.

<sup>3</sup> Cf. Gh. Barițiu, *Părți alese din istoria Transilvaniei*, Sibiu, 1891, III, p. 414. Vezi și I. cav. de Pușcariu, *op. cit.* p. 86.

<sup>4</sup> Prevederea s'a și adevărat, căci Mitr. Șuluțiu, convocând peste

Evenimentele politice se precipitau, căci în anul următor fusese convocată la Budapesta dieta ungară, spre a se debate chestiunea împărțirii, care s'a și încheiat în 1867 cu adoptarea dualismului austro-maghiar, stabilit în dauna Românilor.

Șaguna avea deci tot dreptul să se grăbească și să salveze măcar interesele de viață ale Bisericii sale, după ce postulatele politice ale națiunii ajunseseră să fie compromise prin mediocritatea deplorabilă a unor ambițioși, cari spărgând solidaritatea românească își arogaseră ca lităși și răspunderi peste puterile lor.

Șaguna cunoștea bine pe Unguri, cu cari se războise 20 de ani pentru desrobirea și egalitatea politică a neamului său. Cum nu era deloc în grația lor, căci nu uitaseră rolul lui din 1848<sup>1</sup>, iar actul împărătesc al restaurării Mitropoliei din 1864 îl contestau prin presă spunând că el trebuie să fie recunoscut de parlamentul din Budapesta<sup>2</sup>, prevăzătorul Mitropolit pusese totul în mișcare spre a ajunge cât mai repede la asigurarea legală a Mitropoliei române și a organizării ei constituționale. Va alerga

voia lui Șaguna adunarea, ea a fost interzisă de guvern (fapt ce se întâmpla pentru întâia oară după 1848), iar lui Șuluțiu i s'a administrat o înfruntare pentru acțiunea politică personală, ce vroia s'o întreprindă cu ajutorul lui Gheorghe Barițiu și Ioan Rațiu, adăugându-se și comunicarea jignitoare, că gravaminele națiunii române vor trebui prezentate de acum înainte instanțelor ordinare. Cf. Șaguna *Scrisori apologetice* pp. 3 și 51-54. Cf. Pușcariu, *Notițe*, p. 103.

<sup>1</sup> Cf. M. Eminescu, *Scrisori politice și literare*. București 1905. Ed. J. Scurtu, I, p. 196, unde se citează scrisoarea lui Kossuth în care Șaguna e declarat trădător de patrie, fără a putea iertare pe acest pământ.

<sup>2</sup> Insuși Șaguna fusese nevoit prin anii 1862-1863 să ducă polemici serioase în presa din Viena (ziarul „Ost und West”) cu ziarile maghiare din Pesta, cari pretindeau de pe atunci că problema bisericii ortodoxe române ține de competența dietei ungurești [cf. N. Popa *Vechea Mitropolie*, p. 232 și 327, I. Lupaș, *Mitr. A. Șaguna*, p. 335].

deci, cât mai era timp, tot la Viena, unde avea legături atât de înflinse și prestigiu atât de neobișnuit, căutând să obțină grabnic împlinirea supremelor sale deziderate în legătură cu Mitropolia.

În luna Ianuarie 1866 abia reușește să capete cele două diplome împărătești despre înființarea Mitropoliei și numirea sa ca Mitropolit<sup>1</sup>. Numeroase chestiuni bisertcești curente stăteau nesoluționate cu anii în birourile guvernale, și intervențiile cele face Șaguna acum la Budapesta rămân infructuoase<sup>2</sup>. De ce? Fiindcă, spune el într-o scrisoare din Decembrie 1866 către Rannicher, afacerile bisericii ortodoxe se tratează la Buda încă și acum după principiile contelui Thun<sup>3</sup>. Constatând acest spirit de dușmănie, Șaguna înaintează o reprezentanție către locotenența din Buda în care declară categoric, că în afaceri bisertcești refuză să primească din partea guvernului orice fel de ordine sau uzazuri, prin cari se recunoaște numai existența externă a Bisericii ortodoxe, nu însă și constituția ei<sup>4</sup>.

<sup>1</sup> Cf. Scrisoarea lui Șaguna către Rannicher la Pușcariu, *Mitropolia*, p. 501 [documente].

<sup>2</sup> Cf. Scrisoarea lui Șaguna către Rannicher, la Pușcariu, *op. cit.* p. 504 [documente].

<sup>3</sup> Cf. Scrisoarea lui Șaguna către Rannicher, la Pușcariu, *op. cit.* p. 509 [documente].

<sup>4</sup> Idem, *ibidem*, p. 509 [documente].

[Va urma]

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul

**Telegraful Român**

Acolo departe, față în față cu inamicul se bat cu dârzenie, copii, frații, părinții noștri. Să nu le slăbim rezistența făcând să circule minciunile lansate de inamic.

## O înaltă distincție pentru I. P. Sf. Sale Mitropolit NICOLAE

M. Sa Regele a binevoit să acorde I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului, prin d. ministru Ion Petrovici, „Meritul Cultural”, în grad de comandor, cea mai înaltă decorație ce se acordă prin Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor.

Decorația a fost înmănată Arhipăstorului nostru de d. ministru I. Petrovici, la reședința mitropolitană din Sibiu, într-una din zilele acestea, fiind prezenți afară de d. ministru, dna ministru Petrovici, dnii profesori Ion Gh. Savin și Milan Șesan, reprezentanții Facultăților de Teologie din București și Cernăuți, Păr. Dr. D. Stăniloae, rectorul Facultății de Teologie din Sibiu, dna Alexandrina Cantacuzino, președinta Societății ortodoxe a Femeilor Române și dnul Dr. Const. Micu, directorul de cabinet al dlui ministru Ion Petrovici.

Dnul Ministru Ion Petrovici a evidențiat într-o justă alocuție personalitatea culturală proeminentă a Mitropolitului Ardealului. Deasemenea dl prof. I. G. Savin și dna Alexandrina Cantacuzino. A răspuns I. P. S. Sa mulțumind M. Sale Regelui Mihai I. și dlui ministru Ion Petrovici pentru această distincție.

## INFORMAȚIUNI

**Știre personală.** I. P. S. Sa. Mitropolitul nostru Nicolae va săvârși Duminecă, 24 X a. c., sf. Liturghie în biserica din Porcești, și va inaugura căminul aranjat de asociația „Sănătatea Neamului”, în aceeași parohie.

**Comandamentul lagărului de prizonieri Feldioara** aduce mulțumiri școalei de misionare a Consiliului de patronaj din Brașov-Stupini, pentru donațiunea făcută cu ocazia slințrei Capelei și constând dintr-o față de masă și două acoperitoare pentru Ictropod, lucrate în mătasă și argint, de elevele școalei, precum și 70 de lconițe, care au fost distribuite prizonierilor chiar de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului.

**Inspecție.** Secretarul general a cultelor și artelor, dl prof. Aurel Popa, a inspectat zilele trecute vicariatul nostru dela Alba-Iulia, unde a fost întâmpinat de P. C. prot. stavr. Al. Baba, vicarul, care i-a exprimat recunoștința vicariatului pentru sprijinul acordat. Dl secretar general promite acelaș cald sprijin și pentru viitor. Vizitând birourile, a rămas deplin satisfăcut de înfăptuirile constatate. A vizitat apoi și câteva parohii din vicariat, precum și biserica din Aiud, unde a asistat la sf. Liturghie. Vizita a prilejuit o mare bucurie în mijlocul credincioșilor.

**Văd. Elena Gheorghe Coșbuc** a trecut la cele vesnice, în 11 l. c. în București. Soția marelui poet, originară din frunțașă familie brșoveană Sțetea, a fost n societatea românească, o distinsă figură, care a știut să cinstească memoria soțului său. În veci pomenirea ei!

**Timbre cu figuri istorice.** Comisariatul general al refugiaților a emis, zilele acestea, ca ajutorare pentru refugiați, mai multe feluri de timbre cu figuri importante din viața Ardealului. Figurile, ce vor circula astfel prin toată țara, reprezintă pe: Gh. Lazăr marele dascăl dela Avrig, Mitropolitul Șaguna, Simeon Bărnuț, G. Coșbuc, Octavian Goga și alte figuri ardelenice. Rostul emisiunii este atât de asistență socială, cât și de solidarizare românească. Prin dăruiri indirecte fiecare cetățean poate contribui la mângăierea și alinarea durerii celor rămași fără căminuri. De aceea „timbrele durerii românești” trebuie să găsească pretutindeni cea mai caldă primire.

Daniile făcute de Soc. națională a femeilor ortodoxe, filiala Sibiu. Această societate, condusă de dna Sofia Șt. Meteș, a hotărât, în ședința sa dela 8 l. c., votarea unor dani: 100.000 Lei pentru biserica în construcție „Sf. Nicolae” din cartierul de peste gară al Sibiului, de 20.000 Lei pentru biserica ort. din Blaj, și 10.000 lei pentru orfelinatul leparhial din Beiuș.

Pentru dezvoltarea spiritului de cruțare și păstrare. Cu ocazia zilei de 31 Octombrie, sărbătorită în toate țările ca zi a economiei, Casa Națională de economii și cecuri poștale (C. E. C.) a hotărât să acorde tuturor copiilor ce se vor naște în ziua de 31 Octombrie, câte un libret de economii cuo depunere inițială simbolică. Dnii notari ai comunelor sunt invitați să comunice Casei Naționale sus numite un tabou cu numele copiilor creștini născuți în ziua de 31 Octombrie 1943, precum și adresa exactă a părinților, la care urmează a fi remise libretele. Taboul se va întocmi și înalte în 6 Noembrie 1943, conform ordinului dat de prefectura județene.

**Problemele iudaice.** De curând a apărut primul număr din Arhiva pentru problema iudaică, sub conducerea lui Frideric Loeffler din Berlin. Scopul publicației este: stabilii țintele luptei antisemite și a ridică antisemitismul în domeniul spiritual al concepției despre lume, pentru a înlătura iudaizarea generală și prin aceasta condițiile preliminare pentru o influențare totală iudaică a lumii neludaice a popoarelor din conștiința națională și principiile sociale.

## ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

7. Duminecă în 24 Octombrie 1943, servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Zosim Oancea și dr. Dumitru Călugăr; diaconi: Ioan Circov și Simion Macarie. Predică: prof. Nicolae Mladin. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: Pr. Nicolae Constandin dela parohia Sibiu-Lazaret.

**Răscumpărare.** Păr. rector Dr. Dumitru Stăniloae își răscumpără felicitările de ziua numelui înscriind prin suma de 1000 Lei o familie de erou din actualul război la cooperativa „Sănătatea Neamului”.

Nr. 294/1943 prot. [72] 2—3

## Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreț bisericesc, salariat de stat din Sighișoara, se publică prin această concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat,
2. 1/3 jug. sesiune cantorală,
3. Stola cantorală din parohia III,
4. Stola dela serviciile liturgice, la care va servi.

Cântărețul va face seerviciu zilnic, utrenia și vecernia în biserica nouă, iar în Dumineci și sărbători cu rândul la ambele biserici.

Concurenții îndreptățiți își vor înainta petițiile-provăzute cu documentele necesare și însoțite de diploma de cântăreț bisericesc, dela școala de cântăreți „Dimitrie Cunțan” din Sibiu, în termen oficiului protopopesc ortodox român din Sighișoara și cu învoirea subsemnatului se vor prezenta în biserică spre a-și arăta dexteritatea în tipic și cântări bisericești.

Sighișoara, 4 Octombrie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român din Sighișoara, în înțelegere cu consiliul parohial

Emilian Stoica  
protopop

[69] 1—3

## Concurs

Pentru întregirea postului de diacon pe lângă parohia Orăștie I, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat;
2. Locuință în natură sau cota parte de chirie;
3. Diurna de secretar protopopesc;
4. Stolele legale dela serviciile ocazionale din parohie.

Obligațiuni:

1. Îndeplinirea serviciilor diaconiești în biserică;
2. Catehizarea școalei primare din parohia protopopească;
3. Ajutor la lucrările din cancelaria protopopească.

Cererile de concurs se vor înainta în termen la Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu, însoțite de toate actele necesare.

Orăștie, la 23 Septembrie 1943.

Pr. Iosif Vințan  
adm. protopopesc

Nr. 418/1943 Prot. [66] 3—3

## Concurs

Se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima lui apariție în Telegraful Român, pentru întregirea postului de diacon al parohiei protopopești Petroșani.

Titularul acestui post va îndeplini și serviciile de: catehet al școalelor primare din parohia protopopească, al școalelor de ucenici societare din Petroșani, și secretar protopopesc.

Intre concurenții cu calificare și aptitudini egale vor fi preferați acei cari pot instrui cor bisericesc.

Venitele acestui post sânt:

1. Salarul dela Stat.
2. Diurna de secretar protopopesc.
3. Renumerația legală pentru orele de catehizare.
4. Locuința în natură sau chiria corespunzătoare.
5. Stola obișnuită pentru eventualele servicii, cerute de credincioși, — eventual răscumpărare de stolă.
6. Ajutor de combustibil.

Cererile de candidare se vor înainta în termen oficiului protopopesc ort. rom. Jiu, Petroșani, dimpreună cu binecuvântarea de candidare dela I. P. S. nostru Arhiepiscop și Mitropolit, și cu actele necesare.

Concurenții se vor prezenta — cu prealabila învoire a oficiului protopopesc — în parohie pentru a sluji și a face cunoștință cu enoriașii.

Petroșani, 1 Septembrie 1943.

Oficiul protopopesc ort. rom. Jiu în înțelegere cu Consiliul parohial.

Prot. Ion Duma  
protopopesc

[70] 1—3

## Concurs

Pentru întregirea postului I de cântăreț bisericesc al parohiei Tântari, protopopiatul Brașovului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat;
2. Folosința a 643 st. p. arător și 2 jug. 635 st. p. fânăș;
3. Taxa încasată dela credincioși în ajunul Crăciunului la umblarea cu icoana Nașterii, câte 10 lei de familie dela aproximativ 230 familii, și
4. Jumătate din stola uzitată în parohie.

Noului cântăreț i se cere să instruiască și să conducă corul bisericesc.

Concurenții își vor înainta cererile, însoțite de diploma de absolvire a școalei de cântăreți din Sibiu și celelalte acte legale, oficiului parohial Tântari, și se vor prezenta la biserică spre a cânta la strană și a face cunoștință cu comunitatea credincioșilor.

Tântari, la 4 Septembrie 1943.

Preot Ioan Turcu,  
Președ. cons. parohial

văzut:  
Dr. N. Stinghie  
Adm. Prot.

Nr. 175/1943

[71] 1—3

## Concurs

Pentru întregirea postului I de cântăreț bisericesc la parohia ortodoxă română Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat, dacă va fi bugetat.
2. Venitele uzitate în parohie.
3. Folosința unui jug. de pământ arabil.

În caz că este dirijor de cor, va mai primi încă 2 jug. pământ arabil.

4. Salarul obișnuit dela epitropie, după buget.

5. Cântărețul va putea fi angajat în Uzinele de fier ale Statului din Hunedoara, de unde va primi salar după pregătirea și aptitudinile ce le are.

Concurenții își vor înainta cererile oficiului parohial Hunedoara, în termenul fixat, însoțite de diploma de cântăreț bisericesc dela școala de cântăreți „Dimitrie Cunțan” Sibiu, sau altă diplomă echivalentă cu aceasta dela altă școală de cântăreți din țară, — extrasul de naștere, de botez și certificat de moralitate dela oficiul parohial.

Concurenții se vor prezenta în parohie, pentru a cânta la strană și a face cunoștință cu credincioșii.

Hunedoara, 30 Septembrie 1943.

protopop Nicolae Suciu  
Nicolae Todea,  
paroh-președ. secretar

Nr. 363—1943. [73] 1—3

## Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei noi înființate Sântuhalm de clasa I-a, cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat-urban III;
2. 1.600 st. patrați gâdina drept chirie până la zidirea casei parohiale. Grădina va rămânea în folosul preotului și după zidirea casei parohiale;
3. 7 jugăre arător, sesiune parohială;
4. Stolele obișnuite în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc, în termenul indicat, însoțite de actele de studii și încuviințarea de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc.

Candidații se vor prezenta apoi în parohie, cu încuviințarea prealabilă a oficiului nostru, pentru a servi și a face cunoștință cu credincioșii.

De va, la 30 Iulie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu Consiliul și adunarea parohială.

Teofil Chiffa  
protopop

Nr. 310—1943. [72] 1—3

## Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. Lunca, dna protopopiatul Zarand, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful român.

Veniturile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Stola uzitată în parohie;
3. 1 jug. 1.087 st. p. loc arători 1.005 st p grădină, 2 jug 30 st. p pășune și 1 jug. 860 st. p. cimitir.

Cererile de concurs, însoțite de oate actele necesare și de încuviințarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit se vor înainta în termen Oficiului protopopesc Zarand.

Concurenții se vor înainta în biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial.

BRAD, la 11 Octombrie 1943.

Ioan Indreiu  
protopop